

Richard Blanco

**Stávka
na Ameriku**

Takto som sa chcel volať

Nijaký Ricardo, ale Richard, pretože som sa cítil ako Richard Burton – skutočný Anglosas v obtiahnutých rajtkách recitujúci Othella, pretože som chcel byť fešák ako Richard Gere v bielom obleku, pretože som mal ružový prsteň ako Richard Dawson v šou *Kto z koho*, pretože som vedel, že by som mohol byť vzor ako Richie Cunningham, presne taký americký ako Nixon, obľúbený prezident môjho otca.

Richard – a nie Ricardo alebo nejaká moja prezývka: *El negrito* – Černoško – lebo po narodení som mal pokožku ako sušený tabak, alebo *El Galleguito* – Malý Galícijsčan, pretože takto Tía Noelia prezývala každého, kto sa podobne ako ja narodil v Španielsku a nebol na sto percent z Kuby. Nijaký *Rico*, meno, ktoré mi Lupe napísal na lavicu, lebo som bol vraj buchnutý do Barryho Manilowa, latino s naberanými rukávmi, v rytme tanca na *Copa*, *Copa Cabana* po celý ôsmy ročník. A celkom určite nie *Ricardito* – Malý Ricky – čo je horšie ako Dick.

Richard – potomok britskej šľachty, a nie pastierov podľa rodokmeňa matky a nie robotníkov na plantážach z otcovej strany.

Richard – meno nemeckých skladateľov, a nie svišťanie mačety, bubnovanie na bongá.

Richard – elegantnejší než môj starký v obleku z polyesteru, s balíčkom žuvačiek vo vrecku, uhladenejší než moja starká pri dreze v kuchyni, chrúmajúca mangá, s problémom s nadúvaním.

Ricardo de Jesús Blanco, týmto ťa pasujem na *Sira Richarda Jesusa Whitea*, obrancu mojej domoviny, strážcu mojich želaní, dobyvateľa zrkadiel, vládcu mojej predstavivosti – meno pre moje meno.

Stávka na Ameriku

Starká sa rozhodla prijímať stávky, usadená za kuchynským stolom, vo vlasoch natáčky, v ruke ceruza, zápisník a poznámky na dvojdollárové stávky s kurzom päť ku jednej, ktorá Miss získa korunku kráľovnej krásy.

Abuelo si stavil na Miss Wyoming – *má skvelé zuby*, prehlásil, akoby chválil koňa a nie úsmev slečny, ktorým oslepovala kameru, kým sa v smotanových zvonových šatách nestratila ako oblak.

Z gauča a sedadiel auta som vydoloval dost drobných, aby som si stavil na Miss Wisconsin, s myšlienkou, že aj ja som Američan ako ona, pretože som bol tak blond ako ona a vedel som, kde sa dorába všetok náš syr.

Ale to nebolo všetko: čokoláda bola od Miss Pennsylvánia, hlavným mestom Miss Montana bola Helena, Mount Rushmore bol v Miss Južná Dakota a vedel som vysloviť Miss *Con-nec-ti-cut*, na rozdiel od Tíe Glorie,

ktorá iba prstom dobla k telke: *esa – táto*, svätosväte tvrdiac, že pred odchodom z Kuby mala presne takú postavu. *Neklamem... Mám fotky*, neprestala sa dušovať, kým si do úst nevopchala ďalší chlebič, *bocadito*, ako jednohubku.

Papá sa rozhodol nestaviť na žiadnu z missiek, pretože *všetky Americanas majú kostnaté zadky*, sťažoval sa. *Nič sa nevyrovná dobre veľkému culo cubano*. Každý súhlasil – ako vždy – okrem mňa a drobca Julita, synovca,

ktorý ako päťročný bol zjavne vysadený na prsia, naťahoval sa na obrazovke za poprsím Miss Alabama, nohatej mulatky vykračujúcej si v mokasinách a plavkách, zvädzajúcej Tía Pedra, aby si práve ju vybral ako istú víťazku.

To bude ona! Vyzerá ako Kubánka, zaprisahával sa,
a naozaj aj vyzerala, ale vyšla ho na päť dolárov.
¡*Cojones!* Vybuchol, keď sa rozpršali konfety
a hviezdny moderátor viedol za ruku Miss Ohio,
novú Miss Amerika po móle.

S rukavicami po lakte, zamat až po
členky, v kytici slzičky diamantov,
kráľovná našej krajiny, krajiny slobodných,
uprostred purpurových hôr jej veličenstva
niesla sa javiskom, našou obývačkou,

hoci na ňu nikto z nás nestavil a nikto –
dokonca ani ja nie – nevedel odpovedať našej Mamá
na otázku *¿Dónde está Ohio? Kde vlastne je Ohio?*

Abuelo vo westerne

Do našej izby na Floride vstúpi cudzinec,
zabodne svoj pohľad na Abuela a mňa na gauči.
Strelí do brucha muža, potom si odplvne.
Skutočný hombre, povie Abuelo. Cudzinec

hovorí iba svojím pohľadom a pištoľou,
zastrelí ďalšieho chlapíka, vrazí pästou inému,
nikdy neminie ani neprehráva, na rozdiel od Abuela,
ktorému sa minula nádej, že uvidí svoju farmu, brata,
svoju Kubu a všetko, čo prehral v revolúcii.

Cudzinec stretne ženu, pritlačí
ju o ohradu. Ona ho zo seba strasie, ale
potom mu vtlačí bozk – on odchádza, ona plače.
Môže mať ktorúkoľvek sa mu zachce,

ale nepotrebuje ženu, ani Abuelo,
ktorý v supermarkete stále drží
starkú za ruku a pomaly s ňou tancuje
na Nový rok. Cudzinec
nemá manželku, ani domov. Nepozerá

telku ako ja a Abuelo, ktorý mi dovoľuje
zložiť si hlavu do svojho lona, škrabká ma
po chrbte až mi zimomriavky omračujú telo.
Odnáša ma do postele, pobožká ma na čelo

a nechá ma v tme, vráti sa
k cudzincovi, chodba sa ozýva
od rozbíjania fliaš, trieskania stoličkami,
ženského kriku, výstrelov, čo mi nedajú spať –
Abuelo sa na cudzinca v ničom nepodobá, však?

Holenie

Neholím sa, namiesto toho o holení píšem,
spriadam v hlave tú najprepracovanejšiu predstavu –
o tom, ako je moja brada výtvorom tichej práce,
ako keď opar stúpa nad oceánom a mení sa na oblaky,
alebo rozkvitanie pavučín ráno čo ráno;
diskrétno tajomstvo rastu fúzov,
ako nápoj, ktorým sa ruže napoja z vody vo váze,
alebo padanie čerstvého dažďa, keď sa
mení na riekú a potom znova na dážď, tak tichučko.
Myslím na všetky tieto pomalé a tiché sily
a na to, ako ticho uplynul život môjho otca.

Na tie rána myslím, keď sa *holím*
a spomínam naňho v maškaráde peny a potom
vezmem žiletku, ako by to bola jeho brada,
spomienka na drobné chlípky čiernych fúzov
víri v odtoku – mŕtve kúsky seba
z tváre, ktorá ma nikdy neučila, ako sa holiť.
Dedičstvo jeho fúzov, čo rastú ako čierne semienka
zasiate na mojich lícach a brade, moje vlastné telo.

Neholím sa, ale poviem vám o tých ránach,
keď som zarastený a v ruke držím žiletku,
keď moje oči nedokážu uveriť vlastným očiam
v zrkadle, kde sa v ozvene odráža sto tvárí,
umyl som sa a oholil – a v tom zlomku sekundy,
keď možno ruže pijú a tvoria sa oblaky,
keď pavúky tkajú a zberá sa na dážď,
najlepšie rozumiem neviditeľnosti života
a naliehavosti miznutia, ako keď sa opar
stráca na okrajoch zrkadla, bez stopy.

